

Analiza disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini

Ova analiza je izrađena uz pomoć Švedske međunarodne agencije za razvoj (SIDA) u Bosni i Hercegovini i nužno ne odražava njena mišljenja i preporuke.

Sadržaj

1. Zakonski okvir koji reguliše disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija	1
2. Transparentnost disciplinskih postupaka kao preduslov jačanja povjerenja javnosti u nezavisnost i integritet pravosuđa.....	2
3. Pretjerana diskreciona ovlaštenje VSTV i da li su opomene disciplinske mjere bez svrhe.....	6
4. Blaga kaznena politika.....	8
<i>Primjer I: Anonimizirana javna opomena i recidivisti.....</i>	10
<i>Primjer II: Sudijska etika – ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije.....</i>	12
<i>Primjer III: Grubo kršenje propisa kao disciplinski rekršaj.....</i>	13
5. Preporuke za unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija.....	15
6. Zaključci sa Okruglog stola „Disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija“ održanog 28.02.2020. godine u Sarajevu.....	16

1. Zakonski okvir koji reguliše disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija

Disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija u svakom društvu je od izuzetnog značaja prije svega za pravilnu primjenu materijalnih i procesnih normi zakonodavstva svake države, te, takođe, kako bi se otklonila svaka vrsta nedopuštenog uticaja na nezavisnost pravosuđa kao temeljne pretpostavke efikasnog funkcionisanja ove grane vlasti. Nezavisnost pravosuđa u tripartitnoj podjeli vlasti, treba posmatrati i kao neodvojiv element u sveukupnoj međusobnoj demokratskoj kontroli koja se provodi u svakom demokratskom društvu sa ostale dvije grane vlasti, zakonodavnom i izvršnom. Dva su primarna cilja opšte društvene uloge koju nezavisno i efikasno pravosuđe treba da ispuni. Prvi cilj je preventivnog karaktera i podrazumijeva ograničavanje djelovanja ostale dvije grane vlasti unutar njihove isključive nadležnosti postupanja definisane samom suštinom podjele vlasti u demokratskom društvu. Drugi cilj nezavisnog i efikasnog pravosuđa jeste pružanje zaštite građanima kada postoji ugroženost njihovih prava od strane izvršne vlasti, drugih građana i ostalih oblika pravnih entiteta.

Imajući u vidu trenutno ekonomsko i političko stanje u Bosni i Hercegovini, te sve veće rastuće nepovjerenje građana u izvršnu i zakonodavnu vlast, postoji velika potreba jačanja povjerenja građana u nezavisnost i integritet pravosuđa kao glavnog garanta zaštite prava građana u svakom društvenom sistemu. Jedan od glavnih mehanizama kojim se treba osigurati *de facto* i *de iure* nezavisnost i integritet pravosuđa jeste institut disciplinskog postupka protiv nosilaca pravosudnih funkcija.

Institut disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini je propisan Zakonom o visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine¹ (u daljem tekstu: Zakon o VSTV), koji u članu 55.² jasno propisuje da je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (u daljem tekstu: VSTV) nadležno da preko svojih disciplinskih organa vrši svoja ovlaštenja u disciplinskom postupku. Postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija je dalje razrađen Poslovníkom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (u daljem tekstu: Poslovník VSTV).³ Zakon o VSTV-u u članu 56. i 57. precizno nabroja disciplinske prekršaje sudija i tužilaca

¹ Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

² Ibid.

³ Poslovník Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17 i 41/18).

za koje je u disciplinskom postupku moguće utvrditi disciplinsku odgovornost⁴. Nadalje, Zakon o VSTV-u u članu 58.⁵ nabroja disciplinske mjere koje VSTV može alternativno ili kumulativno izreći sudijama ili tužiocima za utvrđene disciplinske prekršaje, rukovodeći se jasno postavljenim principima za određivanje disciplinskih mjera iz člana 59.⁶ istog zakona. Zakon o VSTV-u predviđa trostepenost disciplinskog postupka propisujući mogućnost ulaganja žalbe protiv odluka drugostepene disciplinske komisije o izricanju disciplinske mjere VSTV-u kao cjelini⁷. Imajući u vidu da Zakon o VSTV-u u članu 60. stav (7) predviđa mogućnost da sudija ili tužilac koji je razriješen dužnosti odlukom Vijeća može uložiti žalbu Sudu Bosne i Hercegovine zbog materijalne povrede pravila postupka ili zbog pogrešne primjene zakona, onda u određenom smislu možemo govoriti o četvorostepenosti samog disciplinskog postupka, i to bar kada je u pitanju izricanje najteže disciplinske sankcije „razrješenje od dužnosti“. Činjenica pretpostavljene trostepenosti, odnosno četvorostepenosti disciplinskog postupka protiv nosilaca pravosudnih funkcija uveliko nepotrebno usložnjava i produžava proces odlučivanja i donošenja konačnih odluka, posebno imajući u vidu da bi dvostepenost postupka u potpunosti zadovoljila zaštitu prava podnosioca žalbe jer je član 6. stav 1. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima u potpunosti primjenjiv na postupke protiv sudija⁸, a analogno tome i protiv tužilaca. Ovo iz razloga što prema autonomnom tumačenju Evropskog suda za ljudska prava, disciplinska komisija posjeduje sve karakteristike institucije **suda** iako to nije u formalnom smislu⁹ kako to propisuje domaće zakonodavstvo određene države.

2. Transparentnost disciplinskih postupaka kao preduslov jačanja povjerenja javnosti u nezavisnost i integritet pravosuđa

Transparentnost disciplinskih postupaka protiv nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini je više nego upitna. Iako su disciplinski postupci načelno javni u smislu da član 68.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Član 60. stav (1), (2), (3), (4), (5) i (6) Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

⁸ Vodič kroz član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, paragraf 36. 31.08.2018. godine. Evropski sud za ljudska prava. Dostupno na: https://echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_BOS.pdf. Očitano 19.11.2019. godine.

⁹⁹ Presuda *Olujić protiv Hrvatske, Aplikacija 22330/05*, paragraf 42. Evropski sud za ljudska prava. Dostupno na: [file:///C:/Users/user/Downloads/CASE%20OF%20OLUJIC%20v.%20CROATIA%20-%20\[Croatian%20Translation\]%20by%20the%20Republic%20of%20Croatia%20\(Office%20of%20the%20Agent\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/CASE%20OF%20OLUJIC%20v.%20CROATIA%20-%20[Croatian%20Translation]%20by%20the%20Republic%20of%20Croatia%20(Office%20of%20the%20Agent).pdf). Očitano 21.11.2019. godine.

stav (1) Zakona o VSTV-a propisuje da se „**disciplinski postupak vodi na pravičan i transparentan način**“, odnosno da „sudija i tužilac protiv kojeg se vodi postupak mora imati sljedeća prava... pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnom i nepristrasnom, zakonom ustanovljenom komisijom“¹⁰, odnosno, „**pravo da odluke budu javno objavljene i/ili na neki način dostupne javnosti**“¹¹, omogućavajući na ovaj način prisustvo javnosti na disciplinskim ročištima, praksa postupanja VSTV-a je da se prvostepene i drugostepene disciplinske odluke objavljuju isključivo u anonimiziranoj formi. Na ovaj način, iako je javnost imala mogućnost da bude prisutna tokom provođenja samog disciplinskog postupka protiv određenog nosioca pravosudne funkcije, u konačnici, prilikom izricanja prvostepene i/ili drugostepene disciplinske odluke, javnost je isključena i na taj način u potpunosti onemogućena da ima uvid u ishod provedenog disciplinskog postupka, kao i u svrsishodnost izrečene disciplinske sankcije. Takođe, prilikom odlučivanja VSTV-a o žalbi na odluku drugostepene disciplinske komisije, javnost je takođe isključena¹².

Transparency International u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: TI BiH) je u svom zahtjevu za pristup informacijama od 05.08.2019. godine tražio od VSTV-a da mu, između ostalog, dostavi kopije nepravosnažnih i pravosnažnih odluka disciplinskih komisija koje se odnose na sve nosioce pravosudnih funkcija koji su u Izvještaju Ureda disciplinskog tužioca za 2018. godinu označeni kao recidivisti¹³. U odgovoru na zahtjev TI BiH, VSTV je odlučio da odbije pristup informacijama koje podrazumijevaju dostavu kopija nepravosnažnih disciplinskih odluka, dok je istovremeno dozvolio pristup konačnim disciplinskim odlukama ali u anonimiziranoj formi, navodno sve u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka¹⁴, Odlukom VSTV-a o objavljivanju informacija o disciplinskim postupcima br. 08-02-6844/09 od 09.09.2009. godine i 04-02-1497-

¹⁰ Član 68. stav (1) tačka b. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08): „...sudija ili tužilac protiv kojeg se vodi postupak ima sljedeća prava koja moraju biti garantovana Poslovníkom o disciplinskom postupku, a koja donosi Vijeće: ... pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnom i nepristrasnom, zakonom ustanovljenom komisijom. Mediji i javnost mogu biti isključeni tokom cijele rasprave ili tokom dijela rasprave u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka ili kada je po mišljenju komisije to potrebno u posebnim okolnostima gdje bi prisustvovanje javnosti bilo na štetu interesa pravde...“.

¹¹ Član 68. stav (1) tačka d. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

¹² Član 13. Poslovníka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17 i 41/18).

¹³ (Recidivizam) Prema krivičnompravnom shvatanju pod povratom se smatra ponovno izvršenje krivičnog djela od strane lica koje je već bilo osuđeno za određeno krivično djelo. Dr. Ljubiša Jovanović: Krivično pravo – Opšti deo, str. 274, „Naučna knjiga“, Beograd 1973 (326).

¹⁴ Zakona o zaštiti ličnih podataka¹⁴ („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11).

2011 od 20.04.2011. godine¹⁵ i Zakona o slobodi pristupa informacijama¹⁶. Suprotno stavu VSTV-a iznesenom u pomenutom Rješenju i njegovom tumačenju Zakona o slobodi pristupa informacijama, ovdje je prije svega potrebno navesti svrhu samog zakona, a to je „**da informacije pod kontrolom javnog organa predstavljaju javno dobro od vrijednosti i da javni pristup ovim informacijama promoviše veću transparentnost i odgovornost tih javnih organa, te da su ove informacije neophodne za demokratski proces**“¹⁷. U prilog ovome, Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini rješavajući po prigovoru stranke, a zbog dostavljanja presude od strane Opštinskog suda u Bihaću trećoj strani, donijela je rješenje¹⁸ u kojem je u jednom njegovom dijelu posebno razmatrala okolnosti koje opravdavaju objavu određene tražene informacije kao jedan od kriterijuma za objavu ličnih podataka **bez obzira na utvrđeni izuzetak od objave**. Agencija za zaštitu ličnih podataka u pomenutom rješenju jasno navodi obavezu javnog organa da objavi tražene informacije koje su pod njegovom kontrolom bez obzira na utvrđeni izuzetak od objave koji kao takav može biti utvrđen u smislu člana 6. (Izuzeci u vezi sa funkcijama javnih organa), člana 7. (Izuzetak u vezi sa povjerljivim komercijalnim informacijama) i članom 8. (Izuzetak kod zaštite privatnosti) Zakona o slobodi pristupa informacijama, te da u tom smislu procjena **opravdanosti javnog interesa** naročito mora uzeti u obzir sljedeće okolnosti: „**svako nepoštivanje zakonske obaveze, postojanje bilo kakvog prijestupa, sudsku pogrešku, zloupotrebu vlasti ili nemar u obavljanju službene dužnosti**, neovlašteno korištenje javnih fondova, ili opasnost po zdravlje ili sigurnost pojedinca, javnosti ili okoline“, a kako je to i propisano članom 9. stav (2) Zakona¹⁹. Iako je VSTV u svom Rješenju od 21.08.2019. godine²⁰ i svom Rješenju po žalbi TI BiH od 25.09.2019. godine²¹ **samo načelno** naveo da je test javnog interesa proveden u skladu sa članom 9. Zakona²² koji, između ostalog, predviđa gore navedene okolnosti koje opravdavaju objavu tražene informacije bez obzira na utvrđeni izuzetak od objave, **iz teksta oba rješenja jasno proizilazi da VSTV u postupanju po zahtjevu TI BiH**

¹⁵ Rješenje VSTV, broj: 01-07-10-77-177/2019. godinu od 21.08.2019. godine.

¹⁶ Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13).

¹⁷ Član 1. stav (1) tačka a) Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13).

¹⁸ Rješenja Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, broj: UP1 03-1-37-1-181-11/15 od 11.11.2015. godine.

¹⁹ Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13).

²⁰ Rješenje VSTV, broj: 01-07-10-77-177/2019 od 21.08.2019. godine.

²¹ Rješenje VSTV, broj: 08-07-10-2829-2/2019 od 25.09.2019. godine.

²² Zakona o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13).

za dostavu informacija uopšte nije razmatrao pomenute okolnosti prilikom provođenja testa javnog interesa²³. Pored navedenog, posebno je problematičan navod iz obrazloženja Rješenja VSTV-a po žalbi TI BiH²⁴ koji glasi: „...procijenjeno je da su traženi podaci lične prirode i odnose se na privatnost trećih lica **tako da javni interes u cilju provođenja monitoring rada pravosuđa ne može opravdati njihovo objavljivanje**“, čime se direktno postupilo suprotno odredbama člana 11. stav (4) Zakona o slobodi pristupa informacijama jer isti precizira da „**Javni organ neće ispitivati niti zahtijevati razloge opravdanosti zahtjeva (zahtjev za slobodu pristupa informacijama)**“. Stav Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH iznesen u gore navedenom Rješenju²⁵ dalje razrađuje tumačenje ove odredbe te u potpunosti ide u prilog navedenom konstatujući u jednom svom dijelu da „...**nadležni organ kada i zaprimi takav zahtjev (zahtjev za slobodu pristupa informacijama) ne smije se rukovoditi razlozima iz zahtjeva već kao što smo to ranije i konstatovali ocijeniti da li informacija potpada pod neki od izuzetaka pa ukoliko potpada cijeliti postojanje javnog interesa, shodno članu 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama (uzimajući u obzir gore navedene posebne okolnosti)**“²⁶.

U konačnici, posebno je zabrinjavajuća činjenica da VSTV kao žalbena instanca u postupku provođenja disciplinskog postupka ima kompletan uvid u sve istražne i procesne radnje koje Ured disciplinskog tužioca preduzima po podnesenoj pritužbi²⁷. Naime, rezidualna klauzula koja propisuje da se u svim pitanjima koja se odnose na disciplinski postupak, koja nisu obuhvaćena Zakonom i Poslovníkom VSTV, shodno primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku prema

²³ Relevantni dio Rješenja VSTV o postupanju po zahtjevu TI BiH za dostavu informacija, broj: 01-07-10-77-177/2019. godinu od 21.08.2019. godine: „Odlučujući o ovom zahtjevu, proveden je i test javnog interesa u skladu sa članom 9. stav (2) Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH te je odlučeno da je zaštita procesa donošenja odluka VSTV-a u disciplinskim predmetima, kao njegova kontinuirana i osnovna nadležnost propisana u članu 17. tačka 4. Zakona o VSTV-u BiH, primarna u odnosu na javni interes, stoga je zahtjev za pristup informacijama u ovom dijelu odbijen“; Relevantni dio Rješenja VSTV o postupanju po žalbi TI BiH na Rješenje broj: broj: 01-07-10-77-177/2019. godinu od 21.08.2019. godine, broj: broj: 08-07-10-2829-2/2019 od 25.09.2019. godine: „Uzimajući u obzir svaku štetu i svaku korist koja može proizaći nakon dostavljanja traženih dokumenata a imajući u vidu čl. 8 i 9 Zakona o slobodi pristupa informacijama, procijenjeno je da su traženi podaci lične prirode i odnose se na privatnost trećih lica tako da javni interes u cilju provođenja monitoring rada pravosuđa ne može opravdati njihovo objavljivanje“.

²⁴ Rješenje VSTV, broj: 08-07-10-2829-2/2019 od 25.09.2019. godine.

²⁵ Rješenja Agencije za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, broj: UP1 03-1-37-1-181-11/15 od 11.11.2015. godine.

²⁶ Ibid.

²⁷ Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08), član 65. stav (2): „Vijeće ima pristup evidenciji. Ured disciplinskog tužioca je obavezan da Vijeću na zahtjev dostavi kopije pritužbi, izvještaja o istrazi ili drugih relevantnih dokumenata“, član 65. stav (3): „Ured disciplinskog tužioca periodično u pismenoj formi izvještava Vijeće o svojim aktivnostima“.

mjestu učinjenja disciplinskog prekršaja²⁸. Činjenica da je načelo utvrđivanja materijalne istine u zakonima o parničnom postupku u potpunosti napušteno²⁹, te da je u skladu sa tim teret iznošenja činjenica i predlaganja dokaza isključivo na strankama u postupku, pa ostaje nejasno kako će disciplinske komisije, koje se u većem dijelu ili u potpunosti sastoje od članova VSTV³⁰, **ostati nezavisne prilikom odlučivanja o činjenicama i dokazima isključivo iznesenim tokom postupka, ukoliko imaju kompletan uvid u postupanje jedne strane u postupku – Ureda disciplinskog tužioca i to od trenutka podnošenja disciplinske pritužbe³¹.**

Iz navedenog jasno proizilazi da **moć nepristrasnog odlučivanja VSTV-a ili njegovih komisija prilikom provođenja disciplinskih postupaka može biti uveliko kompromitovana s obzirom na sve informacije kojima VSTV raspolaže iz istrage koju Ured disciplinskog tužioca provodi po određenoj disciplinskoj pritužbi.**

3. Pretjerana diskreciona ovlaštenje VSTV i da li su opomene disciplinske mjere bez svrhe?

Analizirajući disciplinske mjere propisane članom 58. Zakona o VSTV³² koje alternativno ili kumulativno mogu biti izrečene određenom nosiocu pravosudne funkcije, te imajući u vidu činjenicu da postoji visok stepen diskrecionog ovlaštenja povjerenog postupajućoj disciplinskoj komisiji pri procjeni postojanja otežavajućih i olakšavajućih okolnosti svakog slučaja utvrđenog disciplinskog prekršaja nosioca pravosudne funkcije, a što direktno utiče na određivanje težine izrečene disciplinske mjere(a), izvodi se zaključak da propisana skala disciplinskih mjera nije dovoljno prilagođena niti precizno definisana da zadovolji princip odredivosti represivnog i preventivnog cilja koji samim izricanjem određene disciplinske mjere(a) treba biti postignut. Prvo,

²⁸ Član 79. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17 i 41/18).

²⁹ Početna obuka – Modul 2. str. 5. 2009. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Dostupno na: <https://advokat-prnjavorac.com/sudska-praksa/Najvaznije-osnovne-i-opste-odredbe-Zakona-o-parnicnom-postupku.pdf>. Očitano: 21.11.2019. godine.;

Član 7. stav (2): „Sud će razmotriti i utvrditi samo činjenice koje su stranke iznijele i odrediti izvođenje samo onih dokaza koje su stranke predložile, ako zakonom nije drugačije određeno“ („Službene novine Federacije BiH”, 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15).

³⁰ Član 60. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

³¹ Član 65. stav (2) i (3) Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

³² Zakon o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

članom 56. i 57. Zakona o VSTV³³ su propisana po **23 moguća disciplinska prekršaja** koja nosioci pravosudne funkcije (sudije i tužioci) mogu počinuti, svaki od njih različitog karaktera i eventualne težine izvršenja. Takođe, član 58.³⁴ istog zakona predviđa mogućnost **alternativnog ili kumulativnog izricanja jedne ili više od 7 propisanih disciplinskih mjera čiji je broj u očitom nesrazmjeru sa brojem propisanih disciplinskih prekršaja**, te se prema tome izvodi zaključak da postupajuća disciplinska komisija ima potpunu slobodu pri procjeni koju i kakvu će disciplinsku mjeru(e) izreći u određenom slučaju utvrđene disciplinske odgovornosti nosioca pravosudne funkcije. Na ovaj način, te posebno imajući u vidu da je članom 58. stav (2)³⁵ Zakona propisano da „**Kao posebnu mjeru, umjesto ili uz disciplinsku mjeru iz prethodnog stava, Vijeće može, ako nađe za shodno, odrediti da sudija ili tužilac učestvuje u programima rehabilitacije, savjetovanju ili stručnom usavršavanju**“³⁶, VSTV-u je u potpunosti ostavljeno u diskreciji da po sopstvenom nahođenju izriče određenu disciplinsku mjeru(e), na taj način utičući direktno na svrsishodnost prevencije i represije koju određena izrečena disciplinska mjera treba da ima u odnosu na počinioca i težinu utvrđene disciplinske odgovornosti. Na ovaj način su iz same nadležnosti zakonodavca posredno izuzeti najbitniji elementi koje svaki zakon preventivno-represivnog karaktera kao takav treba da sadrži, a to je da za eventualnog počinioca određenog disciplinskog prekršaja treba da bude dovoljno predvidiva sankcija koja mu može biti izrečena ukoliko počinu određeni disciplinski prekršaj, kao i težina same primjenjene prinude koja može biti određena u odnosu na njega, a koja proizilazi iz same propisane disciplinske mjere. Takođe, ovakvim diskrecionim ovlaštenjem VSTV-a je iz nadležnosti zakonodavca izuzeta i mogućnost sprječavanja selektivnog pristupa i samovolje disciplinske komisije pri definisanju proporcionalnosti između počinjenog disciplinskog prekršaja i izrečene disciplinske sankcije, te je VSTV-u u potpunosti povjerena nadležnost u kreiranju kaznenih politika u vidu prevelikog izbora u izricanju propisanih disciplinskih mjera. Prvo, član 59. Zakona o VSTV-u³⁷ načelno i ni približno precizno ne propisuje principe proporcionalnosti kojih

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Član 59. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08): „(1)Kod izricanja disciplinskih mjera mora se rukovoditi principom proporcionalnosti. Prije izricanja mjera za disciplinske prekršaje, disciplinske komisije uzimaju u obzir slijedeće činjenice:

- (a) broj i težinu učinjenog disciplinskog prekršaja i njegove posljedice;
- (b) stepen odgovornosti;
- (c) okolnosti pod kojima je disciplinski prekršaj učinjen;
- (d) dosadašnji rad i ponašanje učinioca prekršaja; i
- (e) sve druge okolnosti koje mogu utjecati na odluku o težini i vrsti disciplinske mjere, uključujući stepen

se postupajuća disciplinska komisija treba pridržavati prilikom izricanja određene disciplinske mjere(a). Drugo, ukoliko u obzir uzmemom činjenicu da VSTV odluku o izricanju sankcije „javna opomena“³⁸ objavljuje u anonimiziranoj formi³⁹, te, takođe da ostaje nejasna namjera zakonodavca koju je htio postići propisivanjem sankcije „pismena opomena koja se javno ne objavljuje“⁴⁰, a koje zbog samog načina izvršenja koji je propisan ili samim bićem disciplinske mjere ili dobro utvrđenom praksom VSTV-a o anonimizaciji konačnih disciplinskih odluka, **ne sadrže u sebi ni minimim obilježja prevencije ili represije koji suštinski određuje svrsishodnost postojanja svake disciplinske mjere.** U prilogu tvrdnji prevelikog diskrecionog ovlaštenja koje je VSTV-u i njegovim disciplinskim komisijama povjerio zakonodavac, takođe govori činjenica da je dužina trajanja disciplinskih mjera iz člana 58. stav (1) i (2) koje nisu fiksno određene, **već je njihova individualizacija u potpunosti povjerena diskrecionom ovlaštenju postupajuće disciplinske komisije, odnosno VSTV-u kao cjelini**⁴¹.

Blaga kaznena politika

kajanja i/ili saradnje koju je sudija ili tužilac pokazao tokom disciplinskog postupka.

(2) Disciplinska mjera razrješenja od dužnosti određuje se samo u predmetima u kojim je utvrđen ozbiljan disciplinski prekršaj, a iz težine prekršaja je jasno da je prekršitelj nepodoban ili nedostojan da dalje vrši dužnost.

(3) Vijeće može uzeti u obzir svako prethodno privremeno udaljenje od vršenja dužnosti određeno tokom postupka o kojem je riječ, te u skladu s tim odlučiti da smanji mjeru ili može po vlastitoj volji odlučiti da je privremeno udaljenje samo po sebi dovoljno kao mjera za utvrđeni disciplinski prekršaj ili prekršaje“.

³⁸ Član 58. stav (1) tačka b) Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

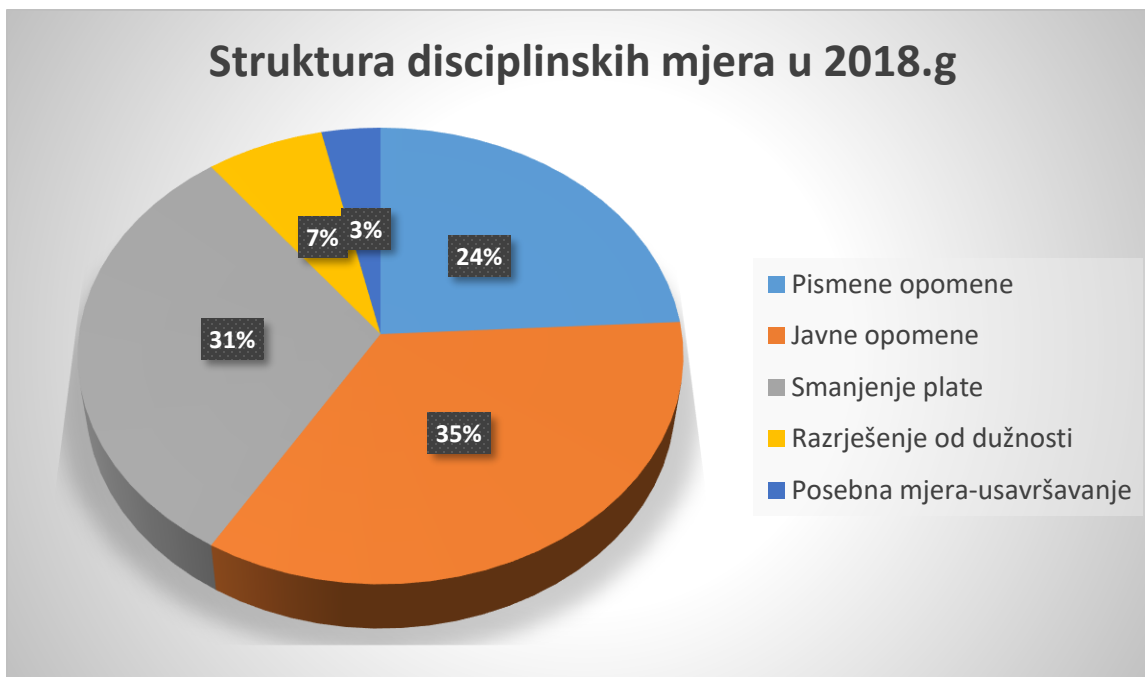
³⁹ Vidi npr. Odluka pravostepene dicsiplinske komisije o prihvatanju sporazuma o zajedničkoj saglasnosti o utvrđenoj disciplinskoj odgovornosti, broj: 04-07-6-3397-6/2018 od 10.12.2018. godine, koja je u potpunosti anonimizirana u odnosu na sudiju kojem se izričee sankcija „javne opomena“, kao i u odnosu na sud u kojem „navedeni sudija“ obnaša sudijsku funkciju. Dostupno na: <https://vstv.pravosudje.ba/>. Očitano 28.11.2019. godine.

⁴⁰ Član 58. stav (1) tačka a) Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

⁴¹ Član 58. stav (1) tačka (c) smanjenje plaće za iznos do 50 posto, na period do jedne godine i tačka (d) privremeno ili trajno upućivanje u drugi sud ili tužilaštvo i stav (2) Kao posebnu mjeru, umjesto ili uz disciplinsku mjeru iz prethodnog stava, Vijeće može, ako nađe za shodno, odrediti da sudija ili tužilac učestvuje u programima rehabilitacije, savjetovanju ili stručnom usavršavanju Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

Član 105. stav (3) Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17 i 41/18): „Dužinu trajanja posebnih disciplinskih mjera iz člana 58. stav (2) Zakona utvrđuje disciplinska komisija u svakom pojedinačnom slučaju“.

Iz Izvještaja o radu Ureda disciplinskog tužioca za 2018. godinu proizilazi da još uvijek postoji **blaga kaznena politika** u smislu težine izrečenih disciplinskih mjera za utvrđene disciplinske prekršaje⁴². Naime, tokom 2018. godine okončano je 27 postupaka u kojima je utvrđena disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija, ukupno je alternativno ili kumulativno izrečeno **29 disciplinskih mjera, i to: 7 pismenih opomena koja se javno ne objavljuju, 10 javnih opomena (objavljuju se ali u anonimiziranoj formi), 9 smanjenja plate za iznos do 50 posto - na period do jedne godine, 2 razrješenja od dužnosti i 1 posebna mjera upućivanja sudije ili tužioca da učestvuje u programima rehabilitacije, savjetovanju ili stručnom usavršavanju**⁴³.

Ukoliko pažljivo sagledamo vrstu i strukturu izrečenih disciplinskih mjera, te zaključimo da od ukupno 29 disciplinskih mjera **18 čine pismene opomene, javne opomene koje se objavljuju u anonimiziranoj formi i posebna mjera upućivanja sudije ili tužioca da učestvuje u programima rehabilitacije, savjetovanju ili stručnom usavršavanju**, koje same po sebi kao disciplinske mjere **imaju nedostatke posebno u smislu represivnog elementa sankcije**, onda

⁴² Izvještaj o radu Ureda disciplinskog tužioca za 2018. godinu.

⁴³ Ibid.

se sa sigurnošću može tvrditi **da od ukupno 29 disciplinskih mjera** izrečenih u 2018. godini, **samo 11 disciplinskih mjera zadovoljava preventivno-represivni karakter bića disciplinske sankcije, ne prejudicirajući težinu i dužinu trajanja izrečene disciplinske mjere „smanjenje plate za iznos do 50 posto, na period do jedne godine“, a čija individualizacija u potpunosti zavisi od diskrecione ocjene VSTV-a ili postupajuće disciplinske komsije⁴⁴.**

Primjer I: Anonimizirana javna opomena i recidivisti

Primjera radi, ukoliko analiziramo proporcionalnost između učinjenog disciplinskog prekršaja i izrečene disciplinske mjere, odnosno nedostatak iste, anonimizirana Odluka Prvostepene disciplinske komsije o prihvatanju Sporazuma o zajedničkoj saglasnosti o utvrđivanju disciplinske odgovornosti, broj: 04-07-6-3397-6/2018 od 10.12.2018. godine, najbolje govori u prilog navedenom. Naime, ovom odlukom je utvrđena odgovornost sutkinje jednog okružnog suda u Republici Srpskoj zbog disciplinskog prekršaja „nemar i nepažnja u vršenju službene dužnosti“⁴⁵, a zbog toga što je ista suprotno odredbama Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima⁴⁶ u sudovima „arhivirala krivični predmet koji nije pravosnažno okončan, uslijed čega je navedeni predmet bio arhiviran naredne dvije godine njenog obavljanja funkcije u sudu, a što je u „značajnoj mjeri doprinijelo i kasnijem nastupanju zastarjelosti krivičnog gonjenja u odnosu na jednog optuženog, ... o čijoj krivičnoj odgovornosti (u konačnici) nije donesena odluka“, te joj je tom prilikom izrečena disciplinske mjera „Javna opomena“. Iz navedenog proizilazi da optuženi o čijoj krivičnoj odgovornosti nije donesena odluka **je zauvijek oslobođen krivnje za djelo koje mu se stavlja na teret⁴⁷ u postupku u kojem je navedene sutkinja upravljala**, a sve zbog njenog protivzakonitog postupanja koje je priznala u smislu disciplinskog prekršaja koji joj se stavlja na teret od strane disciplinskog tužioca. Moguća direktna posljedica ovakvog protivzakonitog postupanja sutkinje jeste i to da je eventualna žrtva(e) krivičnog djela koje se optuženom u odnosu na koga je krivični postupak zastario stavlja na teret, zauvijek lišena(i) pravde i eventualne pravične naknade koje je(su) mogla(e) ostvariti na osnovu osuđujuće pravosnažne odluke koja je protiv optuženog eventualno mogla biti donesena. Ukoliko bismo na ovu situaciju primjenili član 322. (Nesavjestan rad u službi) Krivičnog zakona Republike Srpske⁴⁸,

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Član 56. stav (1) tačka 8. Zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05 i 15/08).

⁴⁶ Pravilnik o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima (CMS) („Službeni glasnik BiH“, broj 04/16).

⁴⁷ Član 95. stav (1) tačka 7) Krivični zakon Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17).

⁴⁸ Krivični zakon Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17).

onda bi prema istoj sutkinji koja je na gore opisan način nesavjesno postupala, bila primjenjena sankcija na način da bi ista bila kažnjena sa novčanom kaznom i do 50,000 KM ili kaznom zatvora od jedne do osam godina, sve u zavisnosti od težine posljedica koje su nastupile počinjenjem ovog krivičnog djela⁴⁹. Činjenicu da je ova sutkinja već prethodno disciplinski kažnjavana, **Prvostepena disciplinska komisija prilikom razmatranja otežavajućih okolnosti u ovom predmetu uopšte nije uzela u obzir pravdajući se kontroverznim stavom disciplinske komisije od ranije zauzetim :**

“...Komisija (je) konstatovala da je tuženi pojedine radnje zbog kojih je oglašen odgovornim ovom odlukom počinio prije donošenja prethodne disciplinske odluke, tako da se pojedine radnje tuženog i prethodna disciplinska odluka u tom dijelu po shvatanju Komisije ne mogu cijeliti kao posebno otežavajuće okolnosti prilikom izbora adekvatne disciplinske mjere u ovom predmetu.”⁵⁰

Dakle, uspostavlja se praksa u disciplinskim postupcima prema kojoj se povratnikom ne može smatrati lice koje je disciplinski prekršaj učinilo prije odluke kojom je prvi put kažnjem, iako se *de facto* radi o licu koje je ponovilo nezakonito postupanje. Ovakvim postupanjem je disciplinska komisija dala prednost samom slijedu radnji kojima su učinjeni određeni disciplinski prekršaji, **a ne činjenici da je ista osoba u svojstvu sudije već ranije napravila disciplinski prekršaj za koji je oglašena odgovornom.** Na ovaj način, postupajuća disciplinska komisija je direktno postupila protivno pravilu⁵¹ u koji jasno propisuje da će se disciplinska komisija prilikom izricanja disciplinske mjere **morati**, između ostalog, rukovoditi **dosadašnjm radom i ponašanjem učionioaca (u ovom slučaju recidiviste)**, tj. do trenutka razmatranja odgovarajuće disciplinske mjere koja će biti izrečena, a ne slijedom radnji koje su dovele prethodno utvrđene disciplinske odgovornosti.

Priručnik za vođenje disciplinskog postupka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine⁵², suprotno gore opisanom postupanju disciplinske komisije, jasno upućuje da ako je nosilac pravosudne funkcije ranije bio samo jednom sankcionisan za neki disciplinski prekršaj, **disciplinska mjera mora biti strožija u odnosu na prethodno izrečenu disciplinsku mjeru, gdje se isključivo cijeni činjenica da je počinilac već proglašavan odgovornim za neki**

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Odluka broj: 04-02-2325-7/2014 od 17.10.2014. godine

⁵¹ član 59. stav (1) tačka (d) Zakona o VSTV-u.

⁵² Priručnik za vođenje disciplinskog postupka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, dostupno na <https://usaidjp.ba/assets/files/publication/1568977621-prirucnik-za-vođenje-disciplinskog-postupka-vstv-bih.pdf>. Očitano 02.12.2019. godine.

disciplinski prekršaj, a ne da su se radnje koje su dovele do novog prekršaja desile prije radnji koje su uzrokovale prethodni odlukom disciplinske komisije utvrđeni prekršaj.

Primjer II: Sudijska etika – ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije

Ilustracije radi, u nastavku su takođe analizirane neke od odluka koje tretiraju recidiviste iz izvještaja Ureda disciplinskog tužioca za 2018. godinu⁵³, a u kojima je potvrđena **očigledan nesrazmjernost između počinjenog disciplinskog prekršaja od strane nosioca pravosudne funkcije i izrečene disciplinske mjere**. S pomenutog stanovišta, odluka Visokog sudskog i tužilačkog vijeća⁵⁴, kojom je utvrđena disciplinska odgovornost sudije jednog opštinskog suda zbog disciplinskog prekršaja **iz člana 56. tačka 22. („ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije“)** na vrlo eksplicitan način pokazuje vrstu i pretjeranu težinu protivzakonitog postupanja nosioca pravosudne funkcije koje može biti svrstano pod ovaj disciplinski prekršaj. Naime, navedeni sudija, nakon što je pravosnažnim rješenjem jednog osnovnog suda u Republici Srpskoj već bio proglašen odgovornim za prekršaj iz člana 8. Zakona o javnom redu i miru Republike Srpske⁵⁵, takođe, proglašen je i disciplinski odgovornim za gore navedeni prekršaj jer je „dana 9.8.2015. godine oko 12.00 časova, u naselju ..., Opština, licima: Đ.S., Đ.A. i Đ.N., rekao da su mudžahedini, da su teroristi, da idu u Sarajevo, da tu nije njihova zemlja, kojom prilikom se Đ.S: obratio riječima: „Šta me ti gledaš debela kravo, vidi na šta ličiš?!“, a Đ.A. rekao da je mudžahedin i silovatelj, pripadnik Islamske države, koji je u ratu ubio 10 Srba, nakon čega je okrenuo leđa, svukao trenerku i donji veš te im pokazao zadnjicu, čime je kod imenovanih lica izazvao uznemirenost. Dakle, drugim osobama uputio krajnje pogrdne i uvredljive izjave na nacionalnoj i vjerskoj osnovi, čime je na naročito drzak, bezobziran i nedoličan način ispoljio nacionalnu i vjersku netrpeljivost i govor mržnje te pokazao intimne dijelove tijela,

⁵³ Brojevi odluka su navedeni u Rješenju VSTV-a, broj: 01-07-10-77-177/2019 od 21.08.2019. godine i Zaključku o ispravci Rješenja predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, broj: 01-07-10-77-230/2019 od 25.10.2019. godinom, a koji su dostavljeni Transparency International BiH kao odgovor na njegov zahtjev za slobodan pristup informacijama, broj: 72/19 od 05.08.2029. godine, kojim je, između ostalog, tražena dostava kopija pravosnažnih odluka disciplinskih komisija iz disciplinskih postupaka u kojima su nosiocima pravosudnih funkcija ponovno izrečene pravosnažno disciplinske mjere prema podatku navedenom u Izvještaju Ureda disciplinskog tužioca za 2018. godinu u poglavlju 2.3 pod nazivom Recidivizam.

⁵⁴ Sve po žalbi tuženog i Ureda disciplinskog tužioca, broj: 04-07-6-602-17/2018 od 06.09.2018. godine

⁵⁵ Zakona o javnom redu i miru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 11/15), Član 8. (Vrijeđanje) : „Ko grubim vrijeđanjem drugog lica na političkoj, vjerskoj ili nacionalnoj osnovi ili drugim bezobzirnim ponašanjem izazove osjećanje fizičke ugroženosti ili uznemirenosti građana, kazniće se novčanom kaznom od 200 KM do 800 KM“.

odnosno ispoljio ponašanje nedostojno funkciji koju obavlja, čime je naštetio svome ugledu i ugledu sudijske funkcije⁵⁶. **Isti je pravosnažnom odlukom VSTV-a kažnjen smanjenjem plate od 50% na period od godinu dana.** Ozbiljnost i težina ovakvog protivzakonitog postupanja sudije je takođe definisana i članom 359. Krivičnog zakona Republike Srpske koji odgovornost za javno izazivanje i podsticanje na nasilje i mržnju u svom prvom stavu definiše na sljedeći način: „Ko.... javno poziva, izaziva ili podstiče... nasilje ili mržnju usmjerenu prema određenom licu ili grupama zbog njihove nacionalne, rasne, vjerske ili etničke pripadnost... kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine⁵⁷.

VSTV, i nakon što su gore navedene tvrdnje potvrđene i od strane postupajuće disciplinske komisije, i, takođe, da je tuženi i nakon počinjenog disciplinskog prekršaja, istim licima upućivao provokacije sadržaja „**Živjela Srpska i predsjednik Dodik!**“, nije našla dovoljno osnova da navedenom sudiji izrekne najtežu sankciju razrješenje od dužnosti. Naime, VSTV, razmatrajući ovaj navod, je zaključio da je ponašanje tuženog vezano za konkretan životni događaj koji se desio, **isključujući na taj način utvrđivanje eventualne odgovornost za protivpravna djela počinjena u različitim veremenskim intervalima.** Takođe, postupajuća disciplinska komisija je prilikom izvođenja zaključaka u primjerenoj disciplinskoj mjeri koja treba biti izrečena za počinjeni disciplinski prekršaj u potpunosti ignorisala sve odredbe Kodeksa sudijske etike⁵⁸ koji su veoma strogi u pogledu visokih standarda koji se očekuju od sudija kada je u pitanju njihovo ponašanje u sudu, i van prostorija suda, ali i kada je u pitanju njihovo učešće u političkim diskusijama.

Primjer III: Grubo kršenje propisa kao disciplinski prekršaj

Zanimljiv je i slučaj koji se odnosi na odluku Drugostepene disciplinske komisije⁵⁹, kojom je sutkinja jednog opštinskog suda u Federaciji proglašena odgovornom za disciplinske prekršaje u vezi sa grubim kršenjem pravila postupka, očiglednim kršenjem zakona i kažnjenjem u preduzimanju procesnih radnji⁶⁰ zato što nije dostavila tužbu na odgovor suprotnoj strani, protivno pravilima o parničnoj proceduri, čime je izazvala procesne posljedice u smislu donošenja presude

⁵⁶ Odluka Visokog suduskog i tužilačkog vijeća, broj: 04-07-6-602-17/2018 od Odluka Visokog suduskog i tužilačkog vijeća, broj: 04-07-6-602-17/2018 od 06.09.2018. godine.

⁵⁷ Krivični zakon Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 64/17).

⁵⁸ Kodeks sudijske etike („Službeni glasnik BiH“, 13/06 i 24/05)

⁵⁹ Broj Odluke: 04-07-7-512-1/2018 od 26.01.2018. godine

⁶⁰ Prekršaji iz člana 56. tačka 9. i 10. Zakona o VSTV-u.

zbog propuštanja. Na pomenuti način, sutkinja je na izrazito grub način zanemarila osnovna procesna prava tuženih da se očituju o navodima tužbe u postupku u kojem se odlučivalo o imovonskim pravima. Sutkinja je proglašena disciplinski odgovornom i za neobavještanje Ustavnog suda o preduzetim mjerama po nalogu tog istog suda. Pored navedenog, drugostepena disciplinska komisija je potvrdila disciplinsku odgovornost tužene utvrđene od strane prvostepene disciplinske komisije u pogledu činjenice da u jednom predmetu nije donijela odluku o privremenoj mjeri osiguranja u vremenskom periodu od dvije godine čime je ovakvu mjeru obesmisllila u pogledu pružanja djelotvorne sudske zaštite, u drugom predmetu njegovim pogrešnim evidentiranjem je propustila dostaviti žalbu na dalje postupanje u roku od tri godine, prekoračila rok od oko 5 mjeseci u izradi jedne presude, i u određenom vremenskom periodu i pored opomena predsjednice opštinskog suda nije poštovala propisano radno vrijeme u smislu da je na posao dolazila iza početka radnog vremena, te kršila procedure obaveznog korištenja identifikacione kartice prilikom izlaska iz zgrade suda. Na navedeni način, sutkinja je oglašena krivom za niz disciplinskih prekršaja.⁶¹ Za navedene utvrđene disciplinske prekršaje, tuženoj je izrečena disciplinska mjera **smanjnje plaće za iznos od 30% na period od 8 (osam) mjeseci**⁶². Ukoliko se sagleda broj i struktura počinjenih disciplinskih prekršaja, nije moguće ne izvesti zaključak o **apsolutnom odsustvu kompetentnosti tužene, te neproporcionalnosti izrečene disciplinske mjere u odnosu na broj i težinu počinjenih disciplinskih prekršaja**. Ovo posebno iz razloga ako uzmemo u obzir krivična djela koja bi se ovdje mogla primijeniti (Nesavjestan rad u službi i Povreda zakona od sudije⁶³), a **čijom bi eventualnom primjenom imenovana mogla biti kažnjena i sa novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 5 godina, te činjenicu da se imenovana trenutno nalazi u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti**⁶⁴ jer je ignorisala zahtjev za njenim izuzećem, tj. zahtjev za izuzeće nije prosljedila na dalje postupanje predsjedniku suda⁶⁵. Iz posljednjeg navoda jasno proizilazi zaključak da prethodno izrečena disciplinska mjera nije ostvarila svoj represivno-preventivni cilj na tuženu.

⁶¹ I to: član 57. tačka 8. „nema ili nepažnja u vršenju službenih dužnosti“, člana 56. tačka 9. donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno ili neopravdano kršenje pravila postupka“, člana 56. tačka 22. „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudijske funkcije“ Zakona o VSTV-u

⁶² Člana 58. stav (1) tačka (c) Zakona o VSTV-u.

⁶³ Članovi 357 i 387. Krivičnog zakona FBiH („Službeni novine Federacije BiH“, br. br. 36/2003, 21/2004 - ispr., 69/2004, 18/2005, 42/2010, 42/2011, 59/2014, 76/2014, 46/2016 i 75/2017).

⁶⁴ Zakon o praničnom postupku FBiH („Službeni novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15).

⁶⁵ Informacija o eventualnom protivzakonitom postupanju navedene sutkinje je dobijena tokom monitoringa disciplinskih postupaka sprovedenog od strane Transparency International BiH, a gdje su se predstavnici Transparency International BiH prisustvovali u svojstvu javnosti.

Jedini zaključak koji se iz svega navedenog može izvesti jeste da je diskreciono pravo koje je povjereno VSTV-u prilikom određivanja odgovarajuće disciplinske mjere za počinioca disciplinskog prekršaja uveliko narušilo odnos proporcionalnosti između sankcije(a) koja se izriče i težine učinjenog disciplinskog prekršaja.

Preporuke za unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija

Preporuka I:

Potrebno je što prije disciplinske postupke protiv sudija i tužilaca učiniti javnim u smislu da javnost ima uvid i u prvostepene i drugostepene disciplinske odluke, i to bez njihove anonimizacije.

Preporuka II:

Povećati broj disciplinskih mjera tako da svaka mjera proporcionalno odgovara učinjenom zakonom propisanom disciplinskom prekršaju, a sve u cilju minimizacije diskrecionog ovlaštenja VSTV-a prilikom odmjeravanja odgovarajuće disciplinske mjere.

Preporuka III:

Prilikom odlučivanja o disciplinskoj odgovornosti određenog sudije i tužioca, disciplinske komisije se isključivo trebaju rukovoditi zakonskim/podzakonskim propisima, a neophodno je razmotriti model drugačijeg uređenja postupka radi utvrđenja disciplinske odgovornosti kako bi se u toku cijelog postupka smanjio značaj i uloga VSTV.

Zaključci sa Okruglog stola

„Disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija“,

održanog 28.02.2020. godine u Sarajevu

- 1. Unaprijediti transparentnost disciplinskih postupaka protiv nosilaca pravosudnih funkcija, te omogućiti objavljivanje izrečenih prvostepenih i drugostepenih disciplinskih odluka bez anonimizacije imena optuženih sudija i tužilaca;**
- 2. Jačati nezavisnost Ureda disciplinskog tužioca od institucije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i razmotriti mogućnost potpunog institucionalnog odvajanja Ureda disciplinskog tužioca od institucije Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine;**
- 3. Jačati sisteme samoregulacije i nadzora unutar pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a kako bi se preduprijedili i u ranoj fazi prepoznali sistemski propusti koji kao takvi vrlo često direktno ili indirektno dovode do pokretanja postupaka utvrđivanja disciplinske odgovornosti protiv nosilaca pravosudnih funkcija.**

Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici sljedećih institucija, ambasada i nevladinih organizacija:

1. Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
2. Ured disciplinskog tužioca Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine
3. Sud Bosne i Hercegovine
4. Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini
5. Delegacija Evropske Unije u Bosni i Hercegovini
6. Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi (OSCE)/Misija u Bosni i Hercegovini
7. Ambasada Ujedinjenog kraljevstva u Bosni i Hercegovini
8. Ambasada Kraljevine Nizozemske u Bosni i Hercegovini
9. Ambasada Kraljevine Norveške u Bosni i Hercegovini
10. Pravni Fakultet Univerziteta u Zenici
11. Balkanska Istraživačka Mreža
12. Centar za istraživačko novinarstvo